

דקדוקי מילים וחלקם בעלי שינויי משמעות בפרשת ויצא
ובהפטרות, ובראשון של וישלח

כח יא מְרַאֲשֵׁתִיו: המ"ם בשוא והאל"ף חטופה, כן גם בפס'
יח

כח יד כַּעֲפָר: העמדה קלה בכ"ף למנוע הבלעת העי"ן
החטופה

כח טו אֶעֱזֹבָךְ: הזי"ן בקמץ חטוף (קטן) והבי"ת בשוא
נח. אֵת אֲשֶׁר-דִּבַּרְתִּי לָךְ: יש להקפיד על מיקום
הטעמים ולהימנע מקריאה אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ

כח טז מִשְׁנֶתָּה: יש להקפיד על קריאת הדגש שבשי"ן, שלא
יהא כאילו מדובר על לימוד משנה¹ וַיֹּאמֶר: בזקף גדול ולא
ברביע

כח כ וַנִּתֶּן-לִי: געיה בנו"ן

כח כא לֹא־לֵהִים: האל"ף כלל אינה נשמעת

כח כב עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לָךְ: טעם טפחא בתיבת עֲשֹׂר, אין
לחוש לאותם ספרים אשר הטעימו בטעות עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ
לָךְ

כט א עליית שני

כט ג וַגִּלְלוּ: למ"ד ראשונה בשווא נע ולא בחטף

כט ו בָּאָה: הטעם באל"ף מלרע, המטעים את הבי"ת
משנה משמעות

כט ט בָּאָה: הטעם בבי"ת מלעיל, המטעים את האל"ף
משנה משמעות

כט טו הִכִּי-אֲתִי: יש להבחין בין שתי המילים ע"י השמעת
החי"ת בצורה רהוטה, וגם בהבחנה בין ה"א לאל"ף

כט טז וַלִּלְכֹן: על אף הקושי, למ"ד ראשונה בשווא נח,
בדומה בהמשך לא ד וַלִּלְאָה

כט יז וַיִּפֹּת: היר"ד אינה נשמעת, אין לקוראה בשווא!

כט יח עליית שלישי

כט יח וַיֹּאֲהֵב: יש להעמיד קלות את קריאת היר"ד בסגול למנוע
את הבלעת האל"ף החטופה שלאחריה, דבר דומה גם
בהמשך הפס' אֶעֱבֹדָךְ ובמילה זו הבי"ת בקמץ חטוף
והדלי"ת בשוא נח

כט כא הָבָה: הטעם בבי"ת מלרע²

כט כז עוֹד שְׁבַע-שָׁנִים אַחֲרֹת: טעם טפחא
בתיבת עוֹד וכן הדבר בהמשך בפס' ל

כט לב בַּעֲנִי: העי"ן בקמץ קטן, הנר"ן בשווא נח ואחריה
יר"ד בחירק מלא, יש לקרוא: בַּעֲנִי-י

ל א מִתָּה אֲנֹכִי: הטעם בתי"ו מלרע הקורא מלעיל משנה
משמעות

ל ג וַתֵּלֶד: הוא"ו בשווא נע (לא בפתח) ובמלרע, וא"ו חיבור
ולשון עתיד

ל יד עליית רביעי

ל טו הַמָּעֵט: המ"ם רפויה ללא דגש ובשוא נח³

ל טז יַעֲקֹב: בטעם מונח (שופר הולך) ולא במרכא

ל יח יִשְׁשַׁכָּר הקרי יִשְׁכָּר: השי"ן השניה כאילו אינה
כתובה, הקורא יִשְׁשַׁכָּר משתבש

ל כ זָבַד טוֹב: זי"ן בצירי ולא בסגול

ל כא יֵלֶדָה בֵּת: הטעם נסוג ליר"ד (למ"ד בשווא נע)
והבי"ת דגושה מדין אתי מרחיק

ל כז וַיִּבְרַכְנִי: הרי"ש בשווא נע ולא בחטף

ל כח עליית חמישי

ל נִקְבָּה: הנר"ן בקמץ חטוף (קטן) והקו"ף בשוא נח. הקורא
בקמץ רחב ובשוא נע – משנה משמעות⁴:

ל ל וַיִּבְרַךְ: הטעם בבי"ת מלעיל

ל לב בַּכְּשָׁבִים: לשים לב לא לקרוא בכבשים, אין כאן
שינוי משמעות אבל זו מילה אחרת

ל לד לו יְהִי כְדִבְרְךָ: טעם טפחא בתיבת לו

ל לז וַיִּקַּח-לוֹ: געיה ביר"ד. מִקָּל לִבְנָה לַח וְלוֹ
וְעֶרְמוֹן: יש להאיץ מעט את קריאת התיבה לַח להסמיכה

לקודמתה ולהימנע משיבוש המשמעות

ל לח בַּשְּׁקִתּוֹת: הקו"ף בשווא נע ולא בחטף

ל מ וַיִּשֶׁת-לוֹ: וַיִּשֶׁת מוקף ולא קדמא

ל מא לִיחְמָנָה: החי"ת בשווא נח ולא בחטף והמ"ם בצירי

ל מב וּבַהֲעֵטִיף: הבי"ת בשווא נח ויש להעמיד קלות את
קריאת הה"א למנוע הבלעת העי"ן החטופה

לא ז הִתֵּל בִּי: הטעם נסוג לה"ה מלעיל

לא יב עָשָׂה לָךְ: טעם נסוג אחור לעי"ן

לא טו נִכְרִיזֹת: הרי"ש בחירק חסר והיר"ד אחריה בחולם
מלא ודגש חזק

לא יז עליית ששי

לא כד הַשָּׁמֶר: מלעיל

לא כט אָמַשׁ: במונח לגרמיה

⁴ השיבוש מתפרש כפועל בזמן עבר, ולא כציווי. ובמבטא שכל קמץ נהגה
בתנועת O (=מסורות אשכנז ותימן) - ההבחנה היא רק בהנחת השווא!
אפ"ר

¹ וגם מי שאינו מורגל בהדגשת דגש חזק, לפחות יקפיד להניע את השווא!
אפ"ר

² בשאר המקומות במקרא – מלעיל

³ אין געיא (מתג) בה"א, אבל גם המוספים געיא קוראים בשוא נח

לא לב גִּנְבָתָם: במלעיל

לא לט תִּבְקֶשְׁנָה: הקו"ף ללא דגש ובשוא נח.

גִּנְבָתִי: הב"ת בשווא נע

לא מב הִיָּה לִי: טעם נסוג אחור לה"א

לא מג עליית שביעי

רָאָה לִי-הוּא: תיבת לִי מוקפת ולא במונח

לא מו לִקְטוּ: הקו"ף רפויה ובשווא נח⁵. וַיֹּאכְלוּ שָׁם: טעם נסוג אחור ליר"ד

לא מז שְׁהִדּוּתָא – האתנחתא בהברה "תא": "הטעמה מלרעית". כנראה בהשפעת המבטא המלעילי (הנפוץ בקרב יוצאי אשכנז) רבים רגילים להטעים מילים בארמית מלעיל, אף כשצריך להיות מלרע, כמו ברוב המילים שמסתיימות: "אֶ-אֶ". אפ"ר⁶

קָרָא לוֹ: טעם נסוג אחור לקו"ף

לא מט יֵצֵף: במלעיל

לא נב אֶם-אֲנִי: במלעיל

לא נג בִּפְתַּח אָבִיו יִצְחָק: הטיפחא (/טרחא) במילה בִּפְתַּח, ולא במילה אָבִיו; וקריאה משובשת עלולה ח"ו להשתמע שיִצְחָק הוא "פֶּתַח אָבִיו" שבשמו נשבע יעקב... אפ"ר

לב א מפטיר

הפטרה ויצא הושע יא ז – עד סוף הושע ויש מוסיפים פסוקים מספר יואל ב כו-כז האשכנזים מתחילים בהושע יב יג (ויש מוסיפים כנ"ל).

יא ח כָּצְבָאִים: האל"ף נחה ואינה נשמעת,

קרא: כָּצְבוּיִים. נֶהֱפָד: הה"א בשווא נח והפ"א דגושה

יא ט בָּעִיר: הב"ת בשוא ולא בקמץ

יא י וַיִּחַרְדּוּ: הוא"ו בשווא ולא בפתח

יב ב עַם-אֲשׁוּר: אל"ף פתוחה ושי"ן דגושה, בשונה מלקמן יג ז. אפ"ר

יב ה וַיִּשָּׂר: הטעם ביר"ד מלעיל והשי"ן שמאלית

יב יב שָׁדִי: שי"ן שמאלית

יג א רָתַת: הרר"ש בשוא לא בסגול, והטעם בת"ו.

וַיֹּאשְׁם: האל"ף בשוא נח

יג ב יִשְׁקוּן: הטעם בקו"ף מלרע

יג ג יִסְעֶר: העי"ן בצירי

יג ד וַאלֹהִים: האל"ף כלל אינה נשמעת

יג ו וַיֵּרָם: הרר"ש בקמץ קטן

יג ז אֲשׁוּר: האל"ף בקמץ והשי"ן רפויה⁷

יג ח וַאֲקָרַע: וא"ו החיבור ומנוקדת בשווא, בדומה לו גם

בהמשך פס' טו וַיְבוֹשׁ מְקוֹרוֹ וַיַּחֲרַב מַעֲיָנוֹ

יג יא אָתָּן-לָךְ געיא באל"ף

יג יד קָטַבְדָּ: הקו"ף בקמץ רחב, הטי"ת בקמץ חטוף (קטן) הבית בשוא נח

יד א תֹּאשָׁם: האל"ף בשווא נח. בַּאֲלֵהֶּיָּהּ: האל"ף כלל אינה נשמעת

יד ד וְלֹא-נֶאֱמַר עוֹד: טעם נסוג אחור לנו"ן

יד ו שָׁרְשֵׁיו: כולם בקמץ רחב

יד ט לְעַצְבִּים: הלמ"ד קמוצה. פְּרִיָּךְ: הפ"א סגולה

יואל כב כז אֲנִי וְאֲנִי: האל"ף במילה הראשונה בקמץ ומלעיל; במילה השנייה חטף פתח ומלרע

ראשון של וישלח:

ד ו צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה: טעם טפחא בתיבת צֹאן.

וַאֲשַׁלַּחָה: היר"ו קמוצה

ו לֹאֲדַנִּי: הא' נחה קרא: לְדַנִּי

ז שני במנחת שבת

ח וַיֵּצֵר: היר"ד בצירי

י שלישי במנחת שבת

יא קִטְנָתִי: הטעם בטי"ת הוא גרש (אזלא גרש) ולא רביע⁸

⁵ המדגיש עובר מציווי בנין קל לעבר נסתרים בנין פיעל

⁶ ההערות שנוספו בחתימת 'אפ"ר' הן של אוריאל פרנק נר"ו.

⁷ לא להחליף עם אשור אל"ף פתוחה ושי"ן דגושה שהוא שם עם, וכאן הוא פועל בעתיד במשמע ראייה (כמו לעיל יב ב).

⁸ שונה מקורן וההולכים בעקבותיו. כבר אמרנו שהרביע אינו מנהג אשכנז המערבי כי לא נהגו כך לפני היידנהיים